

128256 - Âşûrâ veya Arefe günü orucunu, Ramazan'dan kalan kaza orucunun yerine tutmak

Soru

Sünnet orucunu, Ramazan'dan kalan kaza orucunun yerine tutabilir miyim?

Aynı şekilde Âşûrâ günü orucu gibi nâfile orucunu, Ramazan'dan kalan kaza orucunun yerine tutabilir miyim?

Detaylı cevap

Bu mesele, ilim ehli tarafından, ibâdetlerde teşrik meselesi yani ibâdetlerin birbirine girişi olarak bilinir. Bu meselenin birçok şekli vardır. Bunlardan birisi de yukarıdaki soruda zikredilen şekildedir. O da, farz ve müstehap olan ibâdetin, bir niyetle yapılmasıdır. Fakat bir kimse, müstehap olan bir ibâdete niyet ederse, farz olan ibâdetin yerine geçmez. Buna göre her kim, Âşûrâ orucuna niyet ederse, Ramazan'dan kalan kaza orucunun yerine geçmez. Her kim de, Ramazan'dan kalan kaza orucuna Âşûrâ günü niyet ederse, kaza orucu geçerli olur. Bazı ilim ehli, bu kimsenin Âşûrâ orucunun sevabına da nâil olması ümit edilir, demiştir.

er-Ramlî -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Bir kimse, Ramazan'dan kalan kaza orucunu veya adak (nezir) orucunu veyahut da başka bir orucu Şevvâl ayında veya Âşûrâ gününde tutarsa, nâfile orucunun sevabını elde eder. Nitekim babam -Allah Teâlâ ona rahmet etsin-, el-Bârizî, el-Asfûnî, en-Nâşirî ve fakîh Ali el-Hadramî gibi âlimlere uyararak böyle fetvâ vermiştir. Fakat bu kimse, istenen ve arzulanan tam sevabı elde edemez. Özellikle de Ramazan'dan kaza borcu kalan kimse, Şevvâl ayında tutarsa, (altı günlük Şevvâl orucunun sevabını) tam olarak elde edemez." (Nihâyetu'l-Muhtac; c: 3, s: 208. Muğni'l-Muhtac; c: 2, s: 184. Havâşî Tuhfetu'l-Muhtac; c: 3, s: 457).

Değerli âlim Muhammed b. Salih el-Useymîn -Allah ona rahmet etsin- de bu konuda şöyle demiştir:

"Her kim, üzerinde Ramazan'dan kalan kaza orucu olduğu halde Arefe günü veya Âşûrâ günü oruç tutarsa, orucu sahihtir. Fakat bu günde kaza orucuna niyet ederse, iki sevabı birden elde eder: Ramazan'dan kalan kaza orucunun sevabıyla birlikte Arefe günü veya Âşûrâ günü orucunun sevabı. Bu, Ramazan orucuyla bağlantılı olmayan umumî nâfile oruç hakkındaki hükümdür. Altı günlük Şevvâl orucuna gelince, bu oruç Ramazan orucu ile bağlantılıdır ve Ramazan'dan kaza orucu kalan kimsenin, kazaorucunu tutmadan önce altı günlük Şevvâl orucunu tutarsa, bu altı günlük orucun sevabını elde edemez.

Çünkü Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

مَنْ صَامَ رَمَضَانَ ثُمَّ أَتْبَعَهُ بِسِتِّ مِنْ شَوَّالٍ فَكَأَنَّمَا صَامَ الدَّهْرَ. [رواه أبو داود]

"Her kim, Ramazan orucunu(n tamamını) tuttuktan sonra Şevvâl'den de altı gün oruç tutarsa, sanki senenin tamamında oruç tutmuş gibi olur." (Ebu Dâvud)

Bilindiği gibi, üzerinde Ramazan ayından kaza orucu kalan kimse, kaza orucunu tutmadıkça Ramazan ayının tamamını tutmuş sayılmaz." (İbn-i Useymîn; Oruç ile İlgili Fetvâlar, s: 438).

İnsanın, ilk önce üzerindeki kaza orucunu tutması gerekir. Bu, nâfile oruç tutmaktan daha evlâdır. Fakat vakit dar olur ve kaza orucunun tamamını tuttuğu zaman, Âşûrâ veya Arefe günü gibi fazîletli bir günün orucunu kaçırmaktan endişe ederse, bu takdirde kaza orucuna niyet etmekle başlamalıdır. Bu kimsenin, Âşûrâ veya Arefe günü orucunun sevabını elde etmesi de ümit edilir. Çünkü Allah Teâlâ'nın lütuf ve ihsanı geniştir."

Allah Teâlâ en iyi bilendir.